N.° 129.

DZIENNIK URZĘDOWY
Departamentu Płockiego.

w Płocku, dnia 24. Kwietnia 1813.

Boni civis est, nosse instituta et leges civitatis, iisque obtemperare.

I. Urządzenia.

Z wydziału żywności woyska. Względem dostawiania w braku siana w połowie paszy iarey, ięczmianki i owsianki do magazynów.

PREFEKT departamentu Płockiego
do
wszystkich WW. Podprefektów.

Przez zarządzenie moie pierwsze ogolne, względem rewizyi i zabierania produktów furażowych na uprowidowanie magazynów respective powiatów, drugie zaś względem założenia ogromnego magazynu w Płocku pod dniem 12. m. b. sub Nro. 2152 i 2113 wydane, dozwoliłem w prawdzie, aby w braku siana pasza iara iako to: ięczmianka, owsianka i grochowiny zdrowe do magazynów odstawiane były, że iednak przez zniesienie się poźnieysze z władzami woyskowemi zamiana ta tylko w połowie mieysce mieć może, a grochowiny wcale przyymowanemi przez woysko niebędą, zaczym ostrzegaiąc o tym WWPana, polecam mu iak naymocniey ścisłe stosowanie się do ninieyszego reskryptu.

Niema to bydź rozumianym, aby szczegolny kontrybuent w połowie siano a w drugiey paszę dostawiać był zmuszonym, gdy pierwszego nieposiada, lecz aby zgro-

madzić się maiący zapas tego artykułu był w połowiczney proporcyi to iest: tyle siana ile i paszy, w przepisaney proporcyi.

W Płocku, dnia 21. Kwietnia 1813.

A. Sumiński, Z. P.

Plichta, S. j.

Jeneral-Gubernator Xięstwa Warszawskiego, Prezes Naywyższey Rady, Aktualny Tayny Radca i Senator Łanskoy, stosownie do Naywyższego Rozkazu JEGO IMPERATORSKIEY MOSCI, i do przepisów naczelnie kommenderuiącego woyskami Jenerała-Feldmarszałka JO. Xięcia Michała Łaryonowicza Goleniszczewa Kutuzowa-Smoleńskiego.

Podaie do publiczney wiadomości w Xięstwie Warszawskiém, że:

Nayiaśnieyszy Imperator wszech Rossyy, zaraz przy weyściu zwycięzkich woysk swoich do Xięstwa warszawskiego, nayłaskawiey do wiadomości Narodu podać raczył prawidła umiarkowania, ktoremi przewodniczyć się będą przy zaięciu tego kraiu w względzie woyskowych przedsięwzięte. Stosownie do tego były wydane naysurowsze rozkazy względem przyiacielskiego obchodzenia się woysk z obywatelami, a woyska przywykłe dystyngwować się na polu sławy, niemniey dystyngwowały się karnością, posłuszeństwem i sprawowaniem się swoiem. Obchodzenie się obywateli z woyskiem dowodzi ich wdzięczności za wspaniałomyślne przedsięwzięcia Nayiaśnieyszego Imperatora. Z radością albowiem przyymowali oni wszędzie woyska Rossyyskie, i wszędzie zachowywali się i zachowuią spokoynie.

Teraz, gdy już większa część Xięstwa Warszawskiego iest zaięta, też same prawidła umiarkowania maią bydź użyte względem zarządzania onego cywilnie. Zaięta woyskami ziemia potrzebuie dla własnego swego zachowania, dla pomyślności każdego obywatela w szczególności, dla ulgi ludowi, ktory ięczał pod wielorakiemi uciskami, a szczegolnie z przyczyny wygorowanych podatków: by usunięta była anarchia, ustanowione rowne i nieobciążaiące pobory, i tém zabezpieczyć powszechną spokoyność.

Dla doprowadzenia więc tego dobroczynego, pożytecznego i wielkomyślnego celu, podobało się Nayłaskawszemu Monarsze naszemu ustanowić Naywyższą Radę, maiącą zarządzać Xięstwem Warszawskiém.

Tę Naywyzszą Radę składa ieden Prezes, ieden Vice-Prezes i trzech Radców. Wszyscy są postanowieni bezpośrzednio przez samego Nayiaśnieyszego Imperatora.

Skutkiem tego, Nayiaśnieyszy Imperator, przez swoy Naywyższy Ukaz wydany dnia 2go b. m. pod imieniem naczelnie kommenderuiącego Jenerała Feldmarszałka Xięcia Goleniszczewa Kutuzowa-Smolenskiego, wyznaczyć raczył Prezesem, Aktualnego Taynego Radcę Senatora Łanskiego, Vice-Prezesem, Taynego Radcę Nowosilcowa, Radcami: Taynego Radcę Wawrzeckiego, Aktualnego Sztatskiego Radcę Xięcia Lubeckiego, a do Wydziału finansów zarządzaiącego teraz Dobrami Korony Krola Saskiego w Xięstwie Warszawskiém, de Çolomba.

Radzie téy porucza się zarządzanie w Imieniu Jego Imperatorskiey Mości wszystkiemi Prowincyami Xięstwa Warszawskiego, zaiętemi iuż przez Nasze wyska, i temi, ktore na przyszłość zaięte zostaną.

Mieysce pobytu Rady naznacza się w Warszawie.

A ponieważ nieodmienną iest wolą Nayiaśnieyszego Imperatora, aby w zaiętych przez nas Prowincyach Xięstwa Warszawskiego ile możności uczynić ulgę ludowi, przeto Rada, stosuiąc się do tego dobroczynnego zamiaru i uważaiąc, że rozchod na woysko Xięstwa Warszawskiego zupełnie ustanie, za naypierwszy mieć będzie obowiązek przyśpieszyć wywiedzenie się o podatkach naybardziéy ludowi uciążliwych, i ograniczyć one tak z obywateli mieyskich, wieyskich iak i rzemieślników, do takowéy proporcyi, ażeby wszystkie stany uczuły troskliwość Jego Imperatorskiey Mości o ich dobro, a tém, rownie iak przestaniem wybierania wszelkich Rekrutów, przekonali się iak wielka iest rożnica między Oycowskiém urządzeniem, a takiém, ktore przymuszone było zabierać ostatek, aby zadosyć uczynić nienasyconéy chciwości Panów, nazywaiących się Sprzymierzencami.

Zgodnie z tém, co iuż podano do publicznéy wiadomości, że będący do weyścia woysk naszych porządek Rządu cywilnego zostawia się nienaruszony i teraz się

potwierdza, że wszelkie Władze mieyscowe uważaią się za prawe, i zachowuią się przy teraźnieyszych swych prawach.

Zaraz po tém uwiadomieniu otworzy się Naywyższa tymczasowa Rada, o czém się osobno doniesie.

Dan w Warszawie dnia 22. Marca i 3. Kwietnia 1813.

Na Oryginale podpisano: *ŁANSKOY.*

Rada Naywyższa tymczasowa Xięstwa Warszawskiego.

JW. Łanskoy Prezes Rady Naywyższéy i Gubernator Xięstwa Warszawskiego, z woli Nayiaśnieyszego Imperatora wszech Rossyy ustanowiony, ogłosił w dniu 22/3 Marca r. b. przez gazetę i korrespondenta Warszawskiego wspaniałomyslne zamiary Nayiaśnieyszego Imperatorą wszech Rossyy, względem Xięstwa Warszawskiego zwycięzkim Rossyyskim woyskiem zaiętego; oświadczył rownie, że dla pomyslności mięszkanców onego, Rada tém kraiem rządzić maiąca, ustanowioną została; że dawny porządek cywilnego rządu iest zatwierdzonym, że wszelkie władze mieyscowe uważane za prawe, przy teraznieyszych swych prawach są zachowane; że po otwarciu Rady Naywyższéy publiczność o tém osobną odbierze wiadomość: w skutku więc tego oświadczenia, oznaymuie się ninieyszym, iż Rada Naywyższa posiedzenie swoie w Pałacu Rządowym Krasinskich zwanym rozpoczęła, a maiąc na baczności poruczony sobie przez Monarchę przedmiot wagi naywyższéy, dobro ludów na téy ziemi osiadłych, zaięła się nayprzod rozbiorem obecnego stanu rzeczy i wyznaczyła zgrona swego iednego z członków, dla przekonania się o wszystkiem i przedstawienia Radzie istotnego Rządu kraiowego obrazu. Już odebrała Rada należyty w tém względzie rapport, i wskutku tego potrzebne do władz kraiowych wydaie rozkazy, aby bieg czynności we wszystkich magistraturach skarbowych i administracyynych Xięstwa Warszawskiego na nowo się rozpoczął. Ministeria zatém i wszelkie inne im podrządne władze, odtąd iak dawniey maią bydź czynne, a obywatele i mięszkancy kraiu tego drogą przyzwoitą podług prawideł i zasad rządu Xięstwa Warszawskiego we wszystkich zdarzeniach i żądaniach swoich udawać się maią. Rada zaś Naywyższa maiąc sobie powierzony ster naczelny wszystkich w kraiu władz, naytroskliwszego w dozorowaniu onych dołoży starania, aby prawa były za-

chowane, aby każdy należną uzyskał sprawiedliwość, i aby każdy z mięszkanców téy ziemi uczuł i przekonał się o naywyższéy opiece naylepszego z Monarchów.

W Warszawie, dnia 3. Kwietnia 1813.

Zgodność zaświadczam Dyrektor Kancellaryi i Kawaler.

Do W. Prefekta departamentu Płockiego.

PREFEKT departamentu Płockiego. Wydane przez ogolną Radę Lekarską Xięstwa Warszawskiego przepisy względem zapobieżenia szerzenia się panuiącéy teraz choroby gorączki nerwowéy, podaiąc do publicznéy wiadomości przez dziennik departamentowy w słowach:

Rada ogolna Lekarska. Powodowana troskliwością bronienia, ile bydź może, szerzeniu się teraz panuiącéy choroby, gorączki nerwowéy; przepisawszy szrodki ku temu celowi zmierzaiące, wydała następuiące.

Obwieszczenie. Gdy gorączka, pospolicie zgniłą, od Lekarzy zaś nerwową zwana, tak na prowincyi, iako też w mieście tuteyszym, co raz bardziéy panować zaczyna; Rada ogolna Lekarska ma sobie za powinność udzielić publiczności niektore przepisy maiące za cel: bronienia się ile być może, tak często śmiertelnéy, a zawsze niebezpiecznéy chorobie, i iak się zachować w początku teyże.

Niepodpada żadnéy wątpliwości, iż choroba ta mimo częstych przypadków, gdzie się samo z siebie rozwiia, nayczęściey przez zarażenie innym udzieloną bywa, i że toż udzielanie, wymaga przytomnéy skłonności do nieyże; przyrodzoną zaś do nieyskłonność ma wiek młody od roku 8 do 30. utworzoną ona bywa przez wszystko to, co w ogolności mowiąc, ciało osłabić może, a szczegolniéy przez zbyteczne trudy, wszelkie zbytki, nie przyiemne poruszenia duszy, iakiemi są z martwienie, zgryzota, boiazn, i. t. d. ztąd tedy wypadzią następuiące przepisy.

1. Podczas panowania tey choroby, trzeba się pilnie strzedz wszystkiego, co ciało osłabić może, niezbytkować zatym wiedzeniu, trunkach i. t. d. nie przepędzać nocy bez sennie, na rozrywkach, oddalać ile można wszystkie smutne myśli, staraiąc się owesoły humor.

2. Utrzymać ciało w przyzwoitéy czystości, przez zdrowe pokarmy, szczegolniéy mięśne i iarzyny iako też swieże ryby; wystrzegać się ciężkich iakiemi

są mączne i tłuste potrawy, ser etc. mierne używanie wina, wodki, dobrego piwa, ostrych rzeczy, iako to: chrzanu, czonsku, cebuli, mustardy, rożnych korzeni, osobliwie iembieru i angielskiego ziela, iest bardzo pożyteczne. Dobrze iest także co rano kilka ziarn iałowcu (6 do 8) z gryść i połknąć.

3. Szczegolniéy ważnym też iest, utrzymywanie czystości skory, przez częste odmienianie bielizny suchéy, przez obmywanie ciała wodą zimną, przez rościeranie flanelą, przez codzienną mierną agitacyą w swieżym powietrzu.

4. W pokoiach i izbach, utrzymywać trzeba czyste i suche powietrze, przez codzienne wietrzenie, przez oddalenie prędkie wszelkich nieczystości, przez palenie ognia na kominie.

5. Nayważnieyszym przytym iest punktém; nie wystawiać się bez potrzeby na zarazę, zatém kto nie iest potrzebnym do usługi chorych, nik do takowych się nie zbliża, a przynaymniéy niech niesiada na ich łożku, niech nie całuie, za ręce nie trzyma. Lecz nietylko blizkość chorych, ale też i iuż do z drowia przychodzących, iakoteż dotykanie się rzeczy, ktore im służy, ły wchorobie, iest niebezpieczne.

6. Osoby, ktore są potrzebnemi około takowych chorych, nie powinny się do nichże zbliżać na czczo, ale zawsze pierwéy cokolwiek z iadłszy, wina lub wodki wypić. Przyłożku chorego powinny ocet tęgi wąchać, nos często wycierać, a slinę spluwać, usta octém zwodą zimną zmięszanym, często płukać, a ręce obmywać, iałowiec lub tatarakowy korzen gryść, palenie tytuniu tym ktorzy dotego są przyzwyczaieni, podczas bawienia utakowych chorych iest bardzo pożyteczne. Do posługi takowych wypada zatym brać tylko ludzi takich, ktorzy iuż mi są młodemi, albo ktorzy iuż przywykli do podobnym wyziewów.

7. W mieyscu gdzie chory leży trzeba z ostrożnością, by onegoż nie za ziębić, powietrze przez otwieranie codziennie okna lub okienka czyścić; tudziesz przez kadzenie octem wylanym na rozpaloną cegłę lub kamien, lecz nie na żelazo, przez codzienne zamietanie, wynoszenie wszelkich nieczystości: Wszelkie chusty brudne, powinny bydź natychmiast z izby wynoszone i w

zimna wodę wrzucane. Między srzodkami zapobiegaiącemi zarażeniu, ieſt naypewnieyszym; kadzenie nakwasem solnym, ktore się naſtępuięcym sposobem uskuteczniä.

Bierze się soli kuchenney 6 1/2 łota Manganezie w proszku 1 1/2.

To się w naczyniu glinianym, lub porcellowanym mięsza z wodą a do tey mięszaniny dolewa się kroplami z wolna 4 łoty kwasu siarczanego, poczym zamięsza się wszyſtko pręcikiem szklannym, poſtawi się wszrodku izby, z czego udziela się zaraz para oſtra maiąca własność niszczenia iadu zarazliwego. Takie kadzenie powinno być codziennie powtarzane lecz 1mo gdy chory cierpi kaszel lub zaduszenie, takowego używać nie można wcale, albo przynaymniey nie trzeba się zbliżać znaczyniem ku choremu 2do osoby, ktore słabe piersi maią, nie powinny się znaydować w izbie podczas kadzenia, lub krotko potymże.

3tio ile można, oddalić trzeba pod tenczas metaliczne sprzęty, gdyż one swoy blask od teyże pary tracą. Szrodek ten ieſt nader ważny, dla ratowania włościan od zarazy chałupy, w ktore tak częſto chory zołnierz smierć przynosi, nim wykadzone były.

8. W przypadku smierci takiego chorego trzeba;

a) Wszyſtko to, co on miał około siebie co wyprane bydź może, w zimną wodę wrzucać i wniey wyprać, gdyż zimno szczegolnie ten iad takož niszczy.

b) Drewniane, blaszane, szklane i inne sprzęty, trzeba zimną wodą obmyć.

c) Gmach w ktorym chory leżał, trzeba przez dni kilka przewietrzać, ściany i podłogi ieżeli bydź może, z myć i powyżéy przepisanym szrodkiem gmach cały wykadzić. Pierze zaś naylepiéy spalić.

O zachowaniu się w początku choroby.

1. Skoro wtych czasach kto poczuie zimno przemiiaiące z rozpaleniem, bol głowy, krzyża zemdlenie, nog, może to bydź przemiiaiąca febra katarowa, albo też początek gorączki nerwowéy. Pierwsza tu ieſt rzecz, oddalić wszelką boiazn, by przez to niepowiększyć choroby. Gorączka nerwowa w ogolności mowiąc, nie ieſt tak niebezpieczną, za zwyczay tylko zaniedbanie, lub używanie szkodliwych szrodków, sprawuie oneż niebezpieczną. Nim rady Lekarza zasiągnąc można, używać trzeba obficie letniego napoiu kwaskowatego, iakiem ieſt: harbata, rumianek, bzowy lub lipowy kwiat z cytryną, octem, winem francuzkiem lub renskim, mocząc nogi w wolnéy wodzie, do ktoréy dodać popiołu lub soli, gdy mocny bol głowy ieſt, przykładać na nią zimną wodę, lub ocet.

2. Wyſtrzegać się wszelkich szkodliwych szrodków, szczegolniéy krwie puszczania i lekarſtw laxuiących.

3. Gdyby na początku iakowy był apetyt, nie używać iednak żadnego pokarmu gęſtego, lecz tylko ieść rosoł, polewkę z piwa, kleiek.

4. W przypadku, gdyby niemożna zasiągnąc rady prawdziwego lekarza, żostawić naturze; pić tylko zadosyć, podług pragnienia, powyższych napoiow, żywić się rosołem, kleikiem i polewką, obmywać całe ciało kilka razy przez dzien wodą letnią z wodką lub octem.

Zalecam wszystkim Woytom, Burmistrzom, Dominium i Sołtysom, aby się do przepisów tych iak naymocniey stosowali.

Ninieysze obwieszczenie w dzienniku departamentowym zamieszczone, nietylko przez Woytów i Burmistrzów po gminach ogłoszone, lecz i z Ambon do publiczney wiadomości podane bydź ma a że się tak stało przed W. Podprefektami respective udowodnić są obowiązani.

W Płocku, dnia 20. Kwietnia 1813.

A. Sumiński, Z. P.

Plichta, *S. j.*

Z wydziału żywności woyska. Względem zaspokaiania obywateli za przewyzkę zabranych produktów nad podatki od nich należne.

PREFEKT departamentu Płockiego
do
wszystkich WW. Podprefektów.

Wydarzyć się może, że wskutku urządzenia moiego z dnia 12. m. b. nie ktorym obywatelom wzięte będą zapasy owsa, siana i słomy iaréy, wartością swoią ilość należących się od nich skarbowi podatków gruntowych ofiary, podymnego i czopowego przenoszące. Żeby i w takim przypadku obywateli bez wynadgrodzenia za zabory niezostawić, oświadczam: że każdy obywatel w kwitach na zabrany mu, wskutku urządzenia moiego z dnia 12. m. b., owies, siano i słomę iarą, przewyzkę nad należące się od niego podatki gruntowe maiący, tąż przewyżką dług skarbowy innych wedle własnego swego wyboru obywateli w kassie powiatowéy zaspokoić, na toż zaspokoienie kwit zyskać i od Podprefekta żądać ma prawo, aby takowe za innych obywateli uczynione awanse od tychże natychmiast pośrzednictwém naysurowszych śrzodków wyexekwował i onemuż wypłacił, zaczym on zyskane od kassy powiatowéy kwity zaspakaiaiącym go obywatelom wydadź będzie obowiązanym.

Zalecam WWPanu abyś w mysl tego ustanowienia iak nayścisléy w wydarzaiących się przypadkach postępował.

W Płocku, dnia 20. Kwietnia 1813.

A. Sumiński. *Plichta*, *S. j.*